

Jaunieši, kas izvēlas ielu

- LIENE KUPIČA
- LIGITA KUPČUS-APĒNA

Sporta nodarbības, brīvprātīgais darbs, pasākumu organizēšana, pulciņi, ekstrēmā sports, iesaiste jauniešu organizācijās – to šopavasār veiktā aptaujā visbiežāk minējuši tā dēvētie ielu jaunieši, atbildot uz jautājumu, kādas aktivitātes viņi vēlētos apmeklēt vai izmēģināt Liepājā. Ielu jaunieši patlaban ir biedrības "Attīstības platforma YOU+" fokusā – lai no aizliegto vielu lietošanas, kaitīgām nodarbībām, bezjēdzīgas tusešanas pievērstos kam jēgpilnam un saturīgam. Pieejas forma – darbs ar jaunatni notiks ārpus jauniešu centriem, ielās, publiskajā telpā, kur parasti viņi pulcējas.

Sāka smēķēt 1. klasē

Liepājniekam Edgaram Furnikam ir 16 gadu, viņš šogad kļuva par Latvijas čempionu ielu vingrošanā. Pirms pusotra gada lietojis alkoholu, bieži gājis tuse ar narkomāniem un cietumniekiem, nekas nav interesējis. Vaicāts, kādēļ tā dzīvojis, turklāt jau vairākus gadus, Edgars spriež, iespējams, tādēļ, ka 1. klasē iepazinies ar nepareiziem draugiem. "Neprecizēšu vārdus, bet man bija grūti atteikties no vielām, ko man piedāvāja. Cigaretēs, zālītē, spais, alkohols... Sāku smēķēt." No 1. līdz 3. klasei bijis izcilnieks, ar atzīmēm bijis labi. No 4. klases, sākot lietot apreibinošas vielas, alkoholu, mācībās viss gājis uz leju. "Savu laiku lielākoties pavadīju pie pamestām ēkām un lietoju visādas apreibinošas vielas," viņš atceras un rezumē, ka "biju tāds kā jaunatne mūsdienās".

Dzīve mainījās, iepazīstoties ar Gvido Šalmu un Andri Kāpostu – "YOU+" komandas locekļiem. "Man piedāvāja iet vingrot, un man tas iepatikās. Atmetu visas reibinošas vielas. Pēc gada jau

sasniedzu titulu "Latvijas čempions 2022". Bez Andra un Gvido es nebūtu tas, kas esmu tagad!" Viņu palīdzīgo roku gan Edgars bija ignorējis daudzreiz – vismaz sešas, astoņas. "Es vienkārši negāju uz šīm tikšanās reizēm," godīgi teic jauniešis. "Tajā laikā domāju, ka man ir labi, jo apkārt bija slikti cilvēki. Un vēl nezināju par "YOU+".

Tagad Edgars biedrībā "YOU+" veido projektus, turpina vingrot un mācās. "Biju ļoti atpalicis mācību programmā, bet drīz pabeigšu." Tos, ar kuriem kādreiz vadījis laiku, Edgars joprojām satiek, taču viņiem īsti nepievērš uzmanību. "Šie jaunieši lielākā daļa sēž kolonijās, daži turpina lietot visdažādākās vielas." Edgars ir no Karostas un uzskata, ka šeit jāpalīdz 50 līdz 60 procentiem jauniešu. Viņš tic – tā kā pats spējis mainīties, to spētu arī citi, un, lai mainītu Liepāju uz labo pusi, kļuvis par aktīvu "YOU+" komandas biedru. "Vēlos attīstīt jaunatni gan sportā, gan uzvedībā pret vecākiem, draugiem. Lai jaunieši pavada savu brīvo laiku vērtīgi."

Tāpēc, ka viss bija...

"Tieši tāpēc, ka man viss bija, es palaidos un sāku savu autobusu pieturas dzīvi," atgriežoties atmiņās par laiku pirms 16 gadiem, domās par sevi dalās Maija. Viņa Liepājā dzīvo desmit gadus, pirms tam viņas dzīvesvieta bija Dienvidkurzemes novada viens no pagastiem, kas, pēc viņas sacītā, vienmēr izcēlies ar trakām ballītēm un jauniešu uzdzīvi. "Man pat bija iesauka – Pieturas Maijiņa!" saka sieviete. "Es biju tāds lauku ielu bērns, bet ne es vienīgā. Mūsu ciematā bija tādi bērni un jaunieši, arī kaimiņu ciemā, kur pietaura bija socializēšanās un dažādu pirmo pieredžu gūšanas vieta."

Maija nāk no turīgas ģimenes. "Naudas mums netrūka, man materiāli bija viss, vienmēr paēdusi, jaunas drēbes, apavi, mantas! Dzīvojām ciemata centrā, līdz ar mani auga vēl vienaudži – daži

Pierādījies, ka jaunieši, kas ir publiskajā telpā – tuse pieturvietās, parkos, pie lielveikalām –, svešu cilvēku uzreiz īpaši labi nepieņem. Jaunatnes darbiniekam, kas vēlēšies veidot attiecības, uzticība jāiekaro ar lielu neatlaidību.

EGONA ZĪVERTA ILUSTRATĪVS FOTO

manā vecumā, daži jaunāki, daži vecāki. Ko vakaros parasti darīja? Visiem bija viens laiks zināms, kad dodamies laukā. Tas bija pulksten astoņos vakarā. Man bija 12 gadi, kad sāku dzert, pīpēt, jā, un arī piedalījies zagšanā – vecākie puīši paņēma mūs uz mopēdiem, un devāmies izklaidēs. Par laimi, neviens nepieķēra un nekad arī nenodeva," saka Maija. Vai vecāki nemaz nemanīja par meitas izdarībām un probūtni naktīs? "Tēvs mēdza dzert, vairākas dienas no korķa nenokāpa, es viņam nekautrējos runāt pretim un daudz arī neņēmu galvā. Mamma no dienas darbiem bija nogurusi, ātri gāja gulēt, bieži viņu nesatiku, pārnākot no skolas. Vecāki mani mīlēja, daudz arī

mācīja, ka man ir jābūt ar mugurkaulu. Taču es visbiežāk biju viena pati... Mūsu ciemata centrā tolaik nekādu brīvā laika pavadīšanas iespēju nebija, meklējām paši, ar ko nodarbināt sevi. Vecāki ilgi nepamanīja," stāsta meitene. Bet, kad pamanīja, jau bija par vēlu. "Biju nesekmīga gandrīz visos priekšmetos, pīpmāne un alkoholiķe, bieži ar skolēnu autobusu aizbraucu līdz skolai, bet uz skolu negāju – tur turpināju savu tā brīža dzīvesveidu. No skolas un mājām aizgāju, nepabeidzot deviņas klases, pārcēlos dzīvot uz Liepāju pie vienas draudzenes paziņas. Man bija knapi 16 gadi, nekādas prātīgas dzīves pieredzes, bez izglītības... Patiesībā es saprotu, ka es nebūtu nogājusi no

ceļa, ja man draugi nebūtu bijuši tādi. Es pavilkos līdz viņiem. Viņi klaiņoja apkārt, jo ģimenes bija tādas, kā bija, viņi nebija vajadzīgi. Es jau patiesībā arī, jo vecāki bija pārņemti ar darbu. Mēs visi barā meklējām pašapliecināšanos, mīlestību, kaut ko interesantu, adrenalīnu mazliet varbūt," secinājusi sieviete.

Drīz pēc pārceļšanās netālu no dzīvesvietas veikalā meklēja apkopēja. Vēlāk tikusi pie pārdevēja darba, bet tad jau uzdienējusies par administratori un tagad ir tā paša veikala vadītāja. Šogad Maija pabeidza vidusskolu tālmācībā, plāno iestāties kādā koledžā, kur vēlas iegūt vismaz pirmā līmeņa augstāko izglītību. >>

ES DOMĀJU TĀ: VAI BĒRNU UN JAUNIEŠU KLAIŅOŠANA IR PROBLĒMA?

DAIGA LUTERE
EGONA ZĪVERTA FOTO

Velta Eniņa
– pensionāre:
– Man grūti pateikt, jo tagad vakaros laukā no mājām neeju un šādus jauniešus

neredzu. Ja viņus satiktu, tas nebūtu nekas patīkams, jo nekad jau nevar zināt, kas jauniešiem prātā. Vai tad mums nav iestāžu, kas pieskata un nodarbojas ar šādiem bērniem? Vissvarīgākais būtu vispirms palīdzēt klaiņojošo bērnu ģimenēm.

Zenta Roze
– pensionāre:
– Es dzīvoju centrā un klaiņojošus bērnus neesmu redzējusi. Var

jau būt, ka viņi ir citos pilsētas rajonos. Ja vien iespējams, šādiem bērniem vajag palīdzēt, jo viņi jau nav vainīgi, ka piedzimuši nelabvēlīgās ģimenēs. Vainīgi ir vecāki, jo bērns aug vidē, kādu rada vecāki. Starp citu, arī labās ģimenēs var izaugt klaiņotāji.

Vilnis Mellums
– mūzikas pedagogs:
– Domāju, ka jā. Tepat centrā esmu redzējis

klaiņojošus bērnus, piemēram, Rožu laukumā. Pirmkārt, par saviem bērniem būtu jādama vecākiem vai aizbildņiem, otrkārt, sabiedrībai. Lai cik garlaicīgi tas skan, bērni, jaunieši ir mūsu nākotne, kas veidos nākotnes sabiedrību, strādās, pelnīs mums pensijas.

Daina Kere
– pastniece:
– Neesmu redzējusi klaiņojošus bērnus. Varbūt

viņi to dara vakaros, tumsā? Ja neesmu viņus redzējusi, tas, protams, nenozīmē, ka tādu nav vispār. Palīdzēt vajadzētu, bet vai nepilngadīgie, kas klaiņo, vispār būs gatavi pieņemt kaut kādu palīdzību? Mēģināt vajag.

Līna Pelēce
– tetovēšanas meistare:
– Klaiņojošus bērnus neesmu redzējusi. Ja uz ielas dažādos

diennakts laikos ir jaunieši, tas tikai normāli, jo atrasties laukā nav nekas sliktas. Zinu vienu vietu "Laumas" rajonā netālu no maza veikaliņa, kur bieži redzami daudzi jaunieši. Būt bariņā un kopā ar vienaudžiem ir normāla lieta un daļa no attīstības cikla.